

รอยพระราชนิพนธ์
ลายพระนามสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ศาลสถิตย์ยุติธรรม

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริให้สร้าง ศาลสถิตย์ยุติธรรมขึ้น ในปีพุทธศักราช ๒๔๒๕ เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลอง การสถาปนากรุงเทพมหานครครบ ๑๐๐ ปี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายโจอาคิม แกรซี (JOACHIM GRASSI) ชาวอิตาลี สัญชาติฝรั่งเศส เป็นสถาปนิกผู้ออกแบบและรับเหมาก่อสร้าง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ

<https://museum.coj.go.th/>

นายโจอาคิม แกรซซี
(JOACHIM GRASSI)

อาคารศาลสถิตียุติธรรม เป็นอาคารแบบนีโอ-คลาสสิก สูงสองชั้น ยาว ๕๖ วา (๑๑๒ เมตร) ขนานไปกับแนวของด้านตะวันออกของท้องสนามหลวง เดิมอาคารประธานมีผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๑๑ วา (๒๒ เมตร) หลังคาปั้นหยามุงกระเบื้องจีน ตรงกลางทำมุขหน้าเป็นจั่วแบบวิหารกรีก (TEMPLE FRONT) รองรับด้วยเสาโครินเธียน ๖ ต้น ผนังก่ออิฐฉาบปูน ตกแต่งบริเวณมุขอาคารด้วยเสาอิงปูนปั้น ชั้นล่างตรงมุขเจาะช่องเปิดในซุ้มโค้ง ส่วนอื่นเจาะช่องเปิดสี่เหลี่ยมเรียบ ๆ ผนังฉาบปูนเซาะร่องเรียบแบบผนังหินก่อ ชั้นบนทำช่องเปิดโค้งทั้งหมด บานประตูหน้าต่างไม้ถูกฝึกเกล็ดไม้ ภายในช่องโค้งมีลวดลายไม้ฉลุ ด้านเหนือและด้านใต้ของอาคารส่วนกลาง มีปีกลักษณะเดียวกัน แต่กว้าง ๕ วา ๒ ศอก (๑๑ เมตร) ถัดไปมีซุ้มประตูทางเข้าออกเจาะเป็นช่องโค้งสามช่อง ที่สุดปลายอาคารทำเป็นมุขขวาง กว้าง ๓ วา (๖ เมตร) สูง ๔ วา ๒ ศอก (๙ เมตร) ตรงกลางอาคารเป็นหอนาฬิกาสูง ๑๘ วา ๒ ศอก (๓๗ เมตร) ซึ่งนับได้ว่าเป็นสิ่งก่อสร้างที่สูงที่สุดในพระนครหลังหนึ่งในสมัยนั้น ลักษณะเป็นซุ้มโค้งโปร่งแบบฝรั่ง ที่ยอดทำเป็นบุษบกแบบไทยประเพณี ทำด้วยโลหะสัมฤทธิ์ประดับรูปช้างสามเศียร ทุกด้านมีฉัตรสัมฤทธิ์ ๕ ชั้น ประดับที่มุมทั้ง ๔ ด้าน ฐานรูปสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง ที่ฐานมีลายประจำยาม ส่วนบนมีนาคจำลองทำด้วยโลหะ ๔ แถว ส่วนยอดทำเป็นรูปนพศูล ตั้งอยู่บนยอดอาคารศาลสถิตียุติธรรม

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินโดยขบวนพยุหยาตรา ทรงวงศีกาจอพระฤกษ์อาคารศาลสถิตียุติธรรม เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๒๕ และมีพระราชประสงค์ให้ศาลสถิตียุติธรรม

เป็นที่ดำรงความยุติธรรม ขจัดธรรมทั้งหลายทั้งปวงทั้งภายนอกและภายในประเทศ มิให้มีเหตุ มีโอกาสนำความทุกข์ เบียดเบียนราษฎรได้รับความเดือดร้อนได้ มีพระราชประสงค์ที่จะเลิกล้างความไม่เป็นธรรมให้หมดสิ้นไป ทรงพระราชดำริเห็นว่าการทั้งปวงเหล่านี้ การยุติธรรมอันเดียวเป็นการที่สำคัญยิ่งใหญ่มากเป็นหลักเป็นประธานการชำระตัดสินความทุกโรงศาลเป็นเครื่องประกอบรักษาให้ความยุติธรรมเป็นไป ถ้าจัดได้ดีขึ้นเพียงใดประโยชน์ความสุขของราษฎรก็จะเจริญยิ่งขึ้นเท่านั้น จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้างศาลหลวงขึ้น พระราชทานนามว่า **ศาลสถิตยุติธรรม** โดย

รวบรวมศาลตามกระทรวงต่าง ๆ ไว้ในที่แห่งเดียวกัน เป็นที่ประชุมอุทธรณ์ ตระลาการ ขุนศาลทุกกระทรวงเป็นที่เก็บรักษาพระราชกฤษฎีกา กฎหมาย พระราชบัญญัติเก่า ใหม่ เพื่อประสงคความยุติธรรมให้ราษฎรของพระองค์ ด้วยความรวดเร็ว สุจริต ยุติธรรม ขอให้ธรรมนิยมยุติธรรมนี้จงเจริญรุ่งเรืองแผ่ไพศาลแลเจริญติดกาล อยู่ชั่วฟ้าแลดิน สมดังพระบรมราชประสงค์โดยสุจริตนี้เทอญ